

"BAERNE"

2e jaargang, nummer 5 - november/december 1977

Orgaan van de Historische Kring
"Baerne". Verschijnt maandelijks
(behalve in de zomermaanden).

Redaktie:

Mevrouw L.M. Bijvanck-Dingemans,
de heren G. Brouwer en J. Kruidenier.

Redaktie-adres:

Mevrouw L.M. Bijvanck-Dingemans,
Van Reenenlaan 10, Baarn.
Tel.: 02154 - 12817.

Dagelijks Bestuur van de vereniging:

Voorzitter:

De Heer G. Brouwer, Sophialaan 39,
Baarn. Tel.: 02154 - 14131.

Secretaresse:

Mejuffrouw M. Reitsma, Zandvoortweg 150,
Baarn. Tel.: 02154 - 16189.

Penningmeester:

De Heer E. van der Steeg, Talmalaan 39,
Baarn. Tel.: 02154 - 17571.

Ere-voorzitter:

Mr. C.C.M. Collard.

Inhoud van dit nummer o.a.

Van koopmansbrief tot dagblad
(deel 3, slot)

Kleingoed uit Baarns Geschiedenis
door T. Pluim.

Opgravingen ... in Friesland

Programma 1e halfjaar 1978.

VAN DE REDAKTIE

Zeer tot onze spijt kwam het oktober-nummer van "Baerne" later dan we hadden gehoopt bij u in de bus.

Er gaat nogal wat tijd zitten in het typen van de grote hoeveelheid kopij (om de een of andere mysterieuze reden is er sinds de nieuwe omslag steeds genoeg), vooral echter het onverwacht stuk gaan van de stencilmachine betekende vertraging in de aflevering.

Door het bestuur van onze vereniging is het programma voor het eerste halfjaar 1978 goeddeels vastgesteld.

Kenmerkte dit najaar zich, wat de Historische Kring betreft, door een drietal opeenvolgende lezingen, daarentegen zullen vanaf maart volgend jaar verschillende excursies georganiseerd worden.

Plus in januari en februari a.s. twee lezingen.

Wij hopen dat het programma bij u in de smaak zal vallen!

Als dit nummer verschijnt zal de Verguldavond al weer achter de rug zijn. Ongetwijfeld zal deze avond een geslaagde zijn geworden.

De belangstelling ervoor was dit jaar groot: ruim 20 mensen gaven zich op!

Terwijl in 1976 slechts 2 leden zich meldden; zou dat zijn veroorzaakt door het feit dat de kosten nu uit de kas van de vereniging werden betaald!

BETALEN CONTRIBUTIE 1977

De penningmeester van onze vereniging is druk doende de laatste nog verschuldigde contributie te innen.

Gelukkig slechts een gering aantal leden heeft de contributie voor dit jaar tot nu toe niet betaald.

Zij hebben de Heer v.d. Steeg wél de betaling toegezegd.

Nogmaals vraagt hij alle leden die nog contributie voor dit jaar moeten overmaken dit nu direct te doen.

Bij voorbaat hartelijke dank.

Het gironummer van de Historische Kring "Baerne" is: 376890 ten name van de RABQ-BANK Baarn, Eemnesserweg 26, Baarn ten gunste van rekeningnummer 3047-28292.

De contributie bedraagt:

- f. 10.-- voor jeugdleden (14 tot en met 17 jaar)
- f. 20.-- voor het individueel lidmaatschap (18 jaar en ouder dus)
- f. 30.-- voor het gezinslidmaatschap.

Vier Jaarswensch Gachte Ouders!

ure Ouders, 't Alvermogen,
Zegene u in 't nieuwe jaar!
Spare u, voor de minste knulling,
Spare u, oek voor 't kleinste gisraar!
Zijn aanblijdelijk welbehagen,
Rekke u in diertre levensdagen.

Uw liefhebberende Dochter,
Vultje Reyger.

1816

UIT: COURANTEN EN PAMFLETTEN 700 JAAR NIEUWS IN AMSTERDAM

Samenstelling: Mevr. E.Z.R. Cohen (secr. van het Nederlandsch
Persmuseum), Oude Turfmarkt 151, Amsterdam.
R.F. van Driesum
G. Kerkhof
Dr. M. Schneider
R.Ch.H. Stam
J.E. Thedinga

VAN KOOPMANSBRIEF TOT DAGBLAD (deel 3, slot)

HET MODERNE DAGBLADWEZEN

Na de opheffing van het dagbladzegel op 1 juli 1869 maakte de Nederlandse dagbladers een snelle ontwikkeling door. De eerste verschijnselen hiervan werden al gauw duidelijk. Bladen, die tot nu toe slechts enkele malen per week verschenen gingen over tot dagelijkse uitgave, het formaat werd (tegen gelijkblijvende prijs) vergroot, of de prijs werd verlaagd zoals bij de N.R.C., die met 50 % daalde in prijs. Het aantal dagbladen, dat voor juli 1869 nog maar 9 bedroeg, was aan het einde van dat jaar als gestegen tot 14. In 1890 waren dit er 54 geworden!

In de tweede helft van de vorige eeuw trad er een versnelling op in de ontwikkeling van de dagbladers. Allerlei nieuwe technische middelen, zoals rotatiepers en zetmachine, kwamen ter beschikking. Het advertentiewezen, onder invloed van de expansie van handel en industrie, nam een grote vlucht. De advertenties zorgden tevens voor een groot deel van de inkomsten. Bij de exploitatie van de krant zien we dat de oude situatie, waarin de functie van directeur en redacteur in een persoon verenigd waren, verdwijnt. De krant is een grootbedrijf geworden. De meest in het oog springende ontwikkeling is de grote stijging van de oplagecijfers; er wordt een groter publiek bereikt.

Het publiek vormt de markt voor de krant en de journalist. In deze tijd wordt men er zich van bewust dat het publiek door de pers beïnvloed kan worden, er ontstaat een politiek georiënteerde pers. De kranten, die een duidelijk standpunt innamen, voerden een hevige concurrentiestrijd om maar een zo groot mogelijk publiek te bereiken. Wat waren nu de kranten die in deze tijd opkwamen?

In de eerste plaats zijn dat de liberale Nieuwe Rotterdamsche Courant en het Algemeen Handelsblad, beide gericht op de handels- en industriekringen. Naast deze kranten moet ook nog het bij uitstek liberale blad de Arnhemse Courant worden genoemd, dat echter als spoedig aan belangrijkheid inboette.

Een volgende groep bladen zijn de Rooms-Katholieke, opgekomen tijdens de katholieke emancipatie, de pauselijke strijd tegen het liberalisme (de bul Syllabus Errorum) en de schoolstrijd. Het belangrijkste katholieke blad was De Tijd (1884, sinds 1848 een dagblad), daarnaast Het Centrum (1884), waarin vooral Schaepman sterk naar voren trad en het in Rotterdam, sinds 1885, verschijnende blad De Maasbode. Sinds 1872 bezaten ook de anti-revolutionairen een dagblad, De Standaard, met Abraham Kuyper als hoofdredakteur. De Christelijke Historische Unie had als haar lijfblad De Nederlander (1908). De socialisten hadden in 1900 Het Volk opgericht, welk blad spoedig het door Domela Nieuwenhuis uitgegeven, radicalere, Recht voor Allen in belangrijkheid voorbijstreefde. De Communistische Partij Holland had de Tribune als partijorgaan.

Naast deze opiniepers zien we aan het einde van de vorige eeuw, naar analogie van eerdere verschijnselen in het buitenland, de opkomst van een vóór alles het nieuws accentuerende populaire pers. Illustratief voor het streven om het actuele nieuws te willen geven is de titel van de eerste Nederlandsche krant van dit genre, namelijk Het Nieuws van de Dag, dat sinds 1870 verscheen. Het was deze krant die al spoedig de grootste oplage in Nederland had, mikte op een groot publiek en goedkoop was. Een aparte verschijning in deze sector was De Telegraaf, opgericht in 1892. Het maakte als eerste gebruik van een op effect berekende, wat men nu zou kunnen noemen moderne opmaak. Het Nieuws van de Dag werd door de Telegraaf opgekocht, waardoor het veruit de grootste landelijke krant werd met in 1937 een oplage van 120.000 (tegen het Handelsblad met maar 50.000) In de eerste wereldoorlog speelde de Telegraaf een opvallende rol. Vrijwel alle Nederlandsche bladen waren of enigszins Duits-gezind of hielden zich neutraal, zoals de N.R.C. De Telegraaf daarentegen voerde een heftige anti-Duitse propaganda: er gingen zelfs geruchten dat het blad door de Entente gefinancierd zou worden.

Rond de eeuwwisseling traden diverse belangrijke wijzigingen op in de dagbladpers. In de eerste plaats concentraties van verschillende bladen in grote concerns. Voorbeelden hiervan zijn de Vereenigde Arbeiders Pers en het katholieke concern De Spaarnestad. Ten tweede ontstond journalistieke specialisatie en ten slotte leidde de steeds verder gaande technische ontwikkeling tot een moderne opmaak van de krant. Zo zag men de verschijning van de fotopagina, voor het eerst door de Telegraaf, in 1921.

De jaren twintig en dertig betekenden een periode van rustige voortbouw voor de kranten, hoewel in de pers echter ook de gevolgen van de economische depressie niet ongemerkt voorbijgingen.

De Duitse bezetting betekende een diep ingrijpende cesuur in de geschiedenis van de Nederlandsche krant. Deze periode betekende de vernietiging van de vrijheid van drukpers, de bezetter stelde zich op het standpunt dat de pers in dienst moest staan van de nationaal-socialistische "volkse voorlichting" Het gevolg was gelijkschakeling, waardoor de kranten zich genoodzaakt zagen het door de Duitsers gewenste nieuws te brengen. Sommige kranten hieven zichzelf op of werden genoodzaakt de uitgave te staken, anderen verleenden hun medewerking aan de Duitse maatregelen, maar belemmerden zoveel mogelijk de praktische uitvoering ervan. Helaas gingen sommige kranten wel wat erg ver in hun medewerking. Naast deze gelijkgeschakelde pers kwam als reactie de ondergrondse berichtgeving op: in het begin ongeregeld en primitief, later meer met karakter van echte krantenberichtgeving, Enkele van de meest bekende bladen zijn Het Parool, Vrij Nederland, Trouw en De Waarheid.

In de eerste periode na de oorlog kwamen slechts enkele van de in de oorlog verdwenen bladen terug; veel ondergrondse bladen werden gewone kranten.

De laatste decennia worden gekenmerkt door een voortschrijdende technologische ontwikkeling en de daarmee gepaard gaande versnellingen van het nieuws. De radio en televisie betekenden een grote concurrentie op het gebied van de snelle berichtgeving. De kranten moesten zich gaan toeleggen op achtergrondinformatie. Kranten werden gedwongen tot samenwerking of fusie, of verdwenen zelfs geheel.

De toekomst van de Nederlandse dagbladpers is zeker niet rooskleurig te noemen, en in met name Amsterdam zijn de Nieuwezijdse Voorburgwal en Het Hekelveld steeds leger geworden. Intussen wordt allerwegen getracht de kwaliteit van de kranten zo hoog mogelijk op te voeren en worden maatregelen overwogen om het voortbestaan van zoveel mogelijk kranten te verzekeren.

Dit streven sluit aan bij de historie van de eerste Amsterdamse courantiërs, de scheppers van betrouwbare nieuwsdiensten en voorlichtingsorganen, in een verleden waarin Amsterdam de bakermat van de krant vormde.

INLEVEREN KOPIJ

Kopij ingeleverd vóór de 10e van de maand wordt in "Baerne" dat in die maand verschijnt opgenomen.

NIEUWS UIT DE OUDHEIDKAMER

Het is zo ver! Ja, lieve lezers, we zijn gelukkig zo ver, dat we weer behoorlijk zitten en werken kunnen in onze opgeknapte kelderruimte.

Wie op één van de donderdagavonden tussen 8 september en 27 oktober onze kelder binnenstapte zag onherkenbare lieden, gehuld in overalls, plastic regenjakken, oude schorten, lappen en afgedankte overhemden, met beitels, krabbers en kwas-ten, veel al verheven boven de gewone wezens doordat zij zich op stoelen geplaatst hadden als standbeelden (maar dan actieve) op hun sokkels! Voilà, de "werk"groep Oudheidkamer!

Mensen, die thuis nog geen kwast kunnen vast houden, liepen de druppeltjes langs het voorhoofd van inspanning en de hitte boven (tegen het plafond) en ze hadden er nog plezier in ook, want laten we wel wezen: thuis kan je plafond nog zo vuil zijn, maar zo'n verschil als in onze kelder voor- en nadat er gekwast was, vind je nergens.

Was aanvankelijk grauwgrijs beton met klodders en bruine roeststrepen, nu hebben we zachtcrème muren en plafond. De lampen lijken wel drie maal zo veel licht te geven! Spierpijn en stijve nekken hadden we er wel voor over, want je zag tenminste wat je gedaan had (zagen ze thuis trouwens ook aan ons!) We zijn er nog niet helemaal, want onze drie "Schat"kamers moeten ook een beurt hebben, maar het is in elk geval een rustig idee, dat de grote werkruimte klaar is.

Als alles in kannen en kruiken is, willen we een open huis houden voor belangstellende Baarnaars,

Verder bestaan we plannen voor een kleine tentoonstelling komende lente. In de maand maart 1978 zal het 80 jaar geleden zijn, dat de bekende beeldhouwer Prof. Stracké overleed en ter herdenking van deze Baarnaar willen we de in het bezit van de Oudheidkamer zijnde kunstwerken en evt. copieën van elders geplaatste kunstwerken exposeren.

Misschien overbodig te zeggen, maar mochten er onder de lezers zijn, die hieraan willen medewerken of misschien op andere wijze bij het werk voor de Oudheidkamer betrokken willen worden, u bent van harte welkom.

U weet het, elke donderdagavond v.a. 19.300 uur is de kelder geopend. Gebruike ijk is, dat de eerste donderdag van elke maand vergaderd wordt, terwijl de overige donderdagavonden wordt gesnuffeld in onze archieven, knipsels gesorteerd enz. De eerste donderdag in december vormt hierop een uitzondering want dan is het koekvergulden in de kelder o.l.v. Mevrouw Astro.

Bep Grootendorst.

KLEINGOED UIT BAARNS GESCHIEDENIS (door T. Pluim)
deel 2

- 8 maart 1858 1 Tot veearts wordt benoemd de Heer F.H. van Dommelen voor Baarn f. 100 voor Eemnes f. 25 en voor Soest f. 75
- 28 december 1858 Als nachtwacht beeedigd F. van Leeuwen
Plaatsvervangers: Jacob Teule en Evert Fakkeldij.
- 12 april 1858 Eerste steen gelegd door Ds. van 't Hofje Mertens door Freule Freule Faas Elias op de Oosterheide gesticht.
- 14 april 1859 Besloten een zilveren penning voor de burgemeester te koopen.
- 28 mei 1860 Vele boomen door den Pinksterstorm omgewaaid.
- 21 november 1860 Besloten 12 lantaarns in de kom der gemeente te plaatsen en den sloot in de Kerkstraat te dempen.
- 11 maart 1864 De Heer Faas Elias sterft. Begin der slooping van 't landhuis Steevlied (aan 't fietspad naar 't Bluk)
- 12 mei 1864 Besloten de "holleweg" (thans Laanstraat) te begrinten.
- 1 januari 1866 Een postkantoor in 't dorp op den Brink gevestigd; posthouder Schurink (thans huis van den Heer Van Ooik).
- 28 februari 1866 In plaats van Aaltje Hagen, die overleden is, wordt tot vroedvrouw benoemd Mej. Roodhart.
- 6 september 1866 De diligence van Floor (Amersfoort-Oranjeboom-Eemnes-Amsterdam) slaat voortaan bij den Oranjeboom (destijds een herberg met dat uithangbord) naar Baarn af.
- 26 augustus 1868 Tot onbezoldigd Rijksveldwachter aangesteld Willem Stein, boschbaas op Buitenzorg (Fred van Taack Trakanen)
- 28 juli 1869 Na een verloting wordt in de Schoolstraat een Chr. Bewaarschool geopend; Prins Hendrik schenkt den grond.
- 6 oktober 1869 Baron Hulft Taets van Amerongen (wonende op "Kersbergen" in de Boschstraat) neemt ontslag als raadslid; W. van Oosterum aan de Vuursche gekozen.

- 8 juli 1870 Veldwachter J. Boering sterft.
W. Heere opvolger.
- 1 februari 1876 De grond voor de villa Pera (thans
van den Heer Nöhr) gekocht.
- 16 mei 1876 Besloten (door den Raad) een
"horlogie" te koopen ten dienste
van den veldwachter E. Hoes, om aan
het station den juisten tijd voor de
torenklok Op te nemen.
- 21 februari 1877 Tot opzichter der gemeentewerken
(door Baarn's uitbreiding) benoemd
de Heer J.D.F. van der Veen.
- 18 april 1877 Tot lantaarn-opstekers benoemd
G. Smorenburg en Y.Schaap, elk voor
f. 50 's jaars.
- 26 september 1877 De Raad geeft den beiden f. 50 meer
daar zij den Utrechtschen Almanak niet
meer mogen rondbrengen.
- 12 december 1877 Besloten de gemeente met gas te
verlichten.
- 25 februari 1880 De gemeente . verkoopt het
Tolhuisje achter de Herv. Kerk,
bewoond door J, van Isselt aan
D. Limper voor f. 500.
- 3 mei 1880 E. Hoes is 25 jaar veldwachter en
ontvangt f. 100 gratificatie.
- 25 augustus 1881 Dr. S. Greidanus tot Gemeente-
geneesheer benoemd in plaats van
wijken Dr. R.G. Veenenbos.
- 6 april 1882 Besloten monument voor Pullmann op
gemeentekosten te herstellen.
- 12 april 1882 De Heer A. Benning opent zijn bekend
verkoophuis.
- 28 september 1882 Besloten tot rioleering der gemeente
over te gaan.
- 1 juli 1883 Halte aan den "Zwartten Weg" (halverwege
Baarn-Hilversum thans aan 't Fietspad,
geopend. Deze halte bleek evenwel geen
levensvatbaarheid te hebben en is dan
ook weer spoedig opgeheven.)
- 1 juni 1884 De gemeente telt 4151 zielen.
- 29 augustus 1884 De Parkstraat, door den Heer G. Key
aangelegd, door de Gemeente overgenomen.
- 1885 De waterleiding aangelegd.

- 5 december 1885 E. Hoes op verzoek eervol ontslag verleend als gemeente-veldwachter; hij zal gemeente-bode worden.
- 1 april 1886 C.J. Schuld van Barneveld, vestigt zich hier als eerste apotheker. (thans Dr. Julius).
- 20 mei 1886 Jhr. F.W.K. de Beaufort, de 4-jarige zoon van den Burgemeester legt den eersten steen van 't Badhotel.
- 8 juli 1886 De ingezetenen brengen f. 285 bijeen voor het besproeien der wegen. Er wordt een sproeiwagen aangekocht.
- 30 juli 1886 De Heer D.F. v.d. Berg opent zijn bloemisterij aan de Eemnesserweg.
- 30 augustus 1886 De Verfraaiings-commissie opgericht.
- 3 november 1886 De gemeente neemt van de Heer W.H. Meursing de Mollerusstraat over.
- 16 december 1886 De straat bij de School met den Bijbel wordt Teding van Berkhoutstraat genoemd.
- 20 december 1887 In Hotel Velaars vindt een verloting plaats ten bate van een orgel in de R.K. Kerk (1500 loten à 50 cent bij Kon. Besluit van 14 september 1886 goedgekeurd)
- 1 mei 1887 Het Bad-Hotel geopend. Dr. H.Ph. Baudet, directeur-geneesheer van de "Koudwater-inrichting" en Mej. J. Tideman directr. voor de pensionafdeeling.
- 31 maart 1887 Eerste uitvoering der eerste Baarnsche zangvereniging "Eensgezindheid" (Directeur J. v.d. Tol).
- 15 maart 1887 De wijzerplaten van den toren worden hooger geplaatst.
- 3 november 1887 Jhr. B.Ph. de Beaufort, Burgemeester, koopt Peking.
- 30 januari 1888 Namen gegeven aan Javalaan en Cantonlaan.
- 6 juni 1888 Idem aan Wilhelminapark, Nassaulaan, Sophialaan, Emmalaan, Wilhelminalaan, Ferd. Huycklaan, Middenlaan, Zuiderlaan, West-Einde.

- 1 februari 1889 De villa Berg en Dal (thans van den Heer C.G. Veth) geheel verbouwd door W. van Doornik.
- 20 mei 1889 Door de erfgenamen van Mr Herzeele wordt de villa "Mes Délices" (waar later het Raadhuis verrees) aan den Heer E. Stoop verkocht.
- 20 mei 1889 Besloten de lokalen der Heeren-Sociëteit tusschen Raadhuis en hotel Velaars bij 't Gemeentehuis te trekken. De sociëteit tijdelijk op "Brinkzicht" gevestigd tot het nieuwe gebouw aan -t Stationsplein gereed is.)29 maart 1890, gebouwd voor f. 10.500 door J. Bijlard van Hilversum.)

Slot volgt.

Ingezonden door Th. de Ruig.

WAT GELIJK BLEEF!

Bij het doorlezen van de agenda in het oktobernummer van "Baerne" zal ik onder "Plannen voor het komende jaar", dat een excursie naar de tuinen van Paleis Soestdijk op stapel staat. Voor een dergelijke excursie zal vast en zeker een grote belangstelling onder onze leden zijn en ik vind dit dan ook een goed en origineel idee van ons bestuur.

Nu vind ik dat idee nog steeds goed, maar minder origineel, want een uurtje later kreeg ik een adresboek voor de Gemeente Baarn van 1902 in handen (eigendom van Mevr. Nelly Kuyt-Smit) en las daar onder het hoofd "Intendance van het Koninklijk Particulier Paleis en Domein Soestdijk" het volgende:

"Voor het bezichtigen van Paleis en Park vervoege men zich aan het Parkwachtershuisje aan het inrijhek Baarnzijde, na alvorens zich van een kaart te hebben voorzien, verkrijgbaar Hotel Trier. Bij aanwezigheid der Koninklijke familie in Paleis noch Park voor bezichtiging opengesteld.

"De vrije wandeling in de bosschen is toegestaan, mits men zich gedrage naar de voorschriften, die gratis verkrijgbaar zijn bij den Intendant en aan het gemeentehuis te Baarn.

"Met uitzondering van zieken-, kinder- en bokkenwagens zijn alle voertuigen, hoe genaamd ook, streng in de bosschen verboden."

- 5 december 1885 E. Hoes op verzoek eervol ontslag verleend als gemeente-veldwachter; hij zal gemeente-bode worden.
- 1 april 1886 C.J. Schuld van Barneveld, vestigt zich hier als eerste apotheker. (thans Dr. Julius).
- 20 mei 1886 Jhr. F.W.K. de Beaufort, de 4-jarige zoon van den Burgemeester legt den eersten steen van 't Badhotel.
- 8 juli 1886 De ingezetenen brengen f. 285 bijeen voor het besproeien der wegen. Er wordt een sproeiwagen aangekocht.
- 30 juli 1886 De Heer D.F. v.d. Berg opent zijn bloemisterij aan de Eemnesserweg.
- 30 augustus 1886 De Verfraaiings-commissie opgericht.
- 3 november 1886 De gemeente neemt van de Heer W.H. Meursing de Mollerusstraat over.
- 16 december 1886 De straat bij de School met den Bijbel wordt Teding van Berkhoutstraat genoemd.
- 20 december 1887 In Hotel Velaars vindt een verloting plaats ten bate van een orgel in de R.K. Kerk (1500 loten à 50 cent bij Kon. Besluit van 14 september 1886 goedgekeurd)
- 1 mei 1887 Het Bad-Hotel geopend. Dr. H.Ph. Baudet, directeur-geneesheer van de "Koudwater-inrichting" en Mej. J. Tideman directr. voor de pensionafdeeling.
- 31 maart 1887 Eerste uitvoering der eerste Baarnsche zangvereening "Eensgezindheid" (Directeur J. v.d. Tol).
- 15 maart 1887 De wijzerplaten van den toren worden hooger geplaatst.
- 3 november 1887 Jhr. B.Ph. de Beaufort, Burgemeester, koopt Peking.
- 30 januari 1888 Namen gegeven aan Javalaan en Cantonlaan.
- 6 juni 1888 Idem aan Wilhelminapark, Nassaulaan, Sophialaan, Emmalaan, Wilhelminalaan, Ferd. Huycklaan, Middenlaan, Zuiderlaan, West-Einde.

- 1 februari 1889 De villa Berg en Dal (thans van den Heer C.G. Veth) geheel verbouwd door W. van Doornik.
- 20 mei 1889 Door de erfgenamen van Mr Herzeele wordt de villa "Mes Délices" (waar later het Raadhuis verrees) aan den Heer E. Stoop verkocht.
- 20 mei 1889 Besloten de lokalen der Heeren-Sociëteit tusschen Raadhuis en hotel Velaars bij 't Gemeentehuis te trekken. De sociëteit tijdelijk op "Brinkzicht" gevestigd tot het nieuwe gebouw aan -t Stationsplein gereed is.)29 maart 1890, gebouwd voor f. 10.500 door J. Bijlard van Hilversum.)

Slot volgt.

Ingezonden door Th. de Ruig.

WAT GELIJK BLEEF!

Bij het doorlezen van de agenda in het oktobernummer van "Baerne" zal ik onder "Plannen voor het komende jaar", dat een excursie naar de tuinen van Paleis Soestdijk op stapel staat. Voor een dergelijke excursie zal vast en zeker een grote belangstelling onder onze leden zijn en ik vind dit dan ook een goed en origineel idee van ons bestuur. Nu vind ik dat idee nog steeds goed, maar minder origineel, want een uurtje later kreeg ik een adresboek voor de Gemeente Baarn van 1902 in handen (eigendom van Mevr. Nelly Kuyt-Smit) en las daar onder het hoofd "Intendance van het Koninklijk Particulier Paleis en Domein Soestdijk" het volgende:

"Voor het bezichtigen van Paleis en Park vervoege men zich aan het Parkwachtershuisje aan het inrijhek Baarnzijde, na alvorens zich van een kaart te hebben voorzien, verkrijgbaar Hotel Trier. Bij aanwezigheid der Koninklijke familie in Paleis noch Park voor bezichtiging opengesteld.

"De vrije wandeling in de bosschen is toegestaan, mits men zich gedrage naar de voorschriften, die gratis verkrijgbaar zijn bij den Intendant en aan het gemeentehuis te Baarn.

"Met uitzondering van zieken-, kinder- en bokkenwagens zijn alle voertuigen, hoe genaamd ook, streng in de bosschen verboden."

Hoe anders we nu ook mogen leven dan 75 jaar geleden, de belangstelling voor Paleis Soestdijk is gebleven. Daarin verschillen we niets van de Baarnaars van toen. Of de voorschriften uit 1902 ook nu nog gelden zal het bestuur moeten uitzoeken, maar wat zouden zu in Soestdijk grote ogen opzetten als we daar eens met een dozijn bokkenwagens de tuin in kwamen rijden!!!

Bep Grootendorst.

BOEKBESPREKING

Wie weet er niet wat in 1600 gebeurde? Dit jaartal staat iedere Nederlander in het geheugen gegrift. Toch is deze gebeurtenis in wezen maar een momentopname van een van de meest boeiende gebeurtenissen in onze vaderlandsche geschiedenis.

Wij kennen allemaal het heroïsche verhaal van de tachtigjarige strijd tegen de Spanjaarden, de zegepraal van het protestantisme (Calvinisme?), maar er gebeurde veel meer.

Nederland vormde een onderdeel van het machtige Habsburgse rijk. Tijdens die Tachtigjarige oorlog nu, begon een ontwikkeling die van dat kleine stukje grond een zelfstandige natie zou maken die maatschappelijk, cultureel en commercieel, in de daaropvolgende periode behoorlijk van zich liet doen spreken in Europa, ja zelfs in de hele wereld. Met name de ontwikkeling vormt de inhoud van het boek: Geen droge opsomming van historische feiten maar een kleurrijke schildering van een tijdsbeeld.

Wat dat jaartal betreft, het staat afgedrukt op de kaft van het kostelijke lees- en kijkboek:

De Tachtigjarige Oorlog, geschreven door Drs. B.G.J. Elias.

Het is een uitgave van Fibula-van Dishoeck, Haarlem.
(het kost slechts f. 22.50)

H.E.W. Kwak

WAAR STOND DE "VUURSCHE MOLEN"?

Ja, die vraag steld ik, toen ik een fotootje van die molen in handen kreeg, aan enkele doorgewinterde leden van de Historische Kring. Maar ... ze moesten mij het antwoord, met een beschamende blik, schuldig blijven. Dat was eigenlijk een beetje te gek, als je de lectuur daarover hebt nagelezen en men je zelfs weet te vertellen wie de laatste molenaar was en wat de huur van molen en woning moest bedragen.

De molen werd in 1903, 75 jaar (bijna) geleden afgebroken, dus was de mogelijkheid aanwezig, dat er op de Vuursche nog iemand zou zijn, die kon vertellen waar de molen had gestaan. Aangezien ik wel meer een ritje naar de Lage Vuursche maak, ging ik die kant maar weer eens op met het vaste voornemen het nodige te doen om te weten te komen waar de "Vuursche Molen" had gestaan.

En bij de eerste contacten daaromtrent fleurde ik al een beetje op, toen mij werd verteld, dat de molen op de Kloosterlaan had gestaan en wel op ongeveer 200 meter uit het dorp. Ik dus op pad in die richting, want 200 meter is tenslotte nog wel te doen. Maar hoe ik ook zocht, naar enige aanwijzing omtrent de molen, werd ik niet veel wijzer en zag alleen maar woningen en de inrit naar het Klooster, althans aan die zijde waar de molen gestaan zou moeten hebben n.m.l. aan de linkerzijde vanuit het dorp gezien. Enigzins teleurgesteld maar weer aan de koffie in de Dorpsstraat om mogelijk wat meer te weten te komen en zo kwam ik in gesprek met de, nog jonge, kok van de "Vuursche Boer", die mij, zonder pannekoek, wat optimistischer deed worden.

Hij vertelde mij, dat hij, geboren en getogen op de Lage Vuursche, in zijn jeugd wel had gespeeld op de "molenheuvel" die, voorzover hem bekend, nog moest betsaan. Ik moest weer de Kloosterlaan op gaan en dan zou ik aan de linkerzijde een hek zien dat een "weidje" afsloot. Een wagenspoor wees mij dan de weg verder naar de, gedeeltelijk achter dennen en sparren schuil gaande woning, gebouwd in de omgeving van de plek waar eens de molen had gestaan. Ik dus weer op zoek en even later stond ik voor het hek, dat naar mijn mening de toegang tot de voormalige standplaats van de molen afsloot. De stoute schoene maar aangetrokken en na het hek geopend te hebben (daarna weer netjes achter mij dicht gedaan) op het stelen ro's verder in de richting van een stukje "verleden".

Toen ik ongeveer 200 meter gereden had, werd ik verwelkomd door moeder en 2 dochters (van de familie "bulldog"), die mij met hun geblaf te kennen gaven, dat indringers niet welkom waren. Het leek mij verstandig maar af te stappen om te voorkomen dat ik met een gehavende pantalon huiswaarts zou moeten gaan. Na dat ik henkennis had laten maken met mijn stemgeluid werden ze wat rustiger mede door de komst van de "vrouw des huizes" die op het alarm van de honden was afgekomen.

Nadat de "indringer" zich bekend had gemaakt en de reden van zijn bezoek kenbaar had gemaakt, mocht de reis vergezeld van honden en bazin, worden voortgezet.

Bij de woning gekomen werde de "baas" naar buiten geroepen en die bleek, nadat hij met mijn speurtocht op de hoogte was gebracht, erg enthousiast. Hij wist dat er op zijn grondgebied een molen had gestaan maar kon zich daar geen vorstelling van maken en was dus blij, dat hij iemand ontmoette die hem, wat dat aangaat wat wijzer kon maken.

Hij nam mij dan ook mee naar de plaats waarnaar ik op zoek was geweest en ik zag toen de "molenheuvel" hoewel gedeeltelijk afgegraven, met daarbij een grote "molensteen" die het bestaan van de molen bevestigde. De huidige molenbaas vertelde mij verder, dat hij had ontdekt dat de fundering van het, bij de molen behorende huis, ook nog aanwezig was.

Ik ben daarna de gelegenheid gehad om wat plaatjes te maken van de huidige toestand en deze zijn inmiddels in het archief van de "kring" terecht gekomen. Op zijn beurt is de bezitter van de voormalige molenplaats blij gemaakt met een fotootje van de molen en dat hangt nu op eenere plaats in de woning. Dit alles heeft tot gevolg dat men voortaan het antwoord op de vraag "waar heeft de Vuursche Molen gestaan" niet meer schuldig behoeft te blijven hetgeen de naam van de "historische Kring" weer ten goede komt.

Voor de goede gang van zaken wil ik nog zeggen dat de molen heeft gestaan op het grondgebied van perceel Kloosterlaan nummer 5 thans bewoond door de Familie F. Siersema (Frederiks Hoeve),

Als men interesse heeft, dan lijkt het mij gewenst om, voor een eventueel bezoek, dit via het bestuur te regelen en in overleg met de Familie Siersema (tel 02156-332) want het is en blijft particulier terrein.

G Raag gedaan!

v.d.Z,

LEDENLIJST

Nieuwe leden:

- de heer P. Kessels, Kampstraat 7, Baarn
- de Heer J.V.M. Out, Raadhuislaan 87, Eemnes
- de Heer H. Westerhof, Brinkstraat 15, Baarn.

Bedankt als lid:

- de Heer H. Gaarenstroom, Sonneveldt 348, Baarn.

DE VIURSTEENKOERIER

Amateur-archeologen legden middeleeuws grafveld bloot.

Opgravingen in het Rijsterbos.

Op verzoek van de Stichting Het Rijsterbos hebben de afgelopen week opgravingen in het Rijsterbos plaats gehad die hebben aangetoond dat zich hier inderdaad een begraafplaats bevindt in het perceel dat van ouds de naam Oud-Kerkhof draagt. De ouderdom van dit kerkhof kan zeker in de 14de eeuw worden gesteld en ofschoon de grootte van het geheel door de huidige bosopstand niet kan worden bepaald zijn er zoveel graven gevonden dat wel vaststaat dat het kerkhof in die tijd intensief is gebruikt.

Dit zijn de voorlopige resultaten van de opgravingen, waarvan de directe aanleiding was het bij toeval vinden van een schedel in de afgelopen zomer en het daarna door de Justitie ter plaatse gestelde onderzoek. Hierbij was al gebleken dat de schedel "zeer oud" moest zijn en er van misdrijf of oorlogsgeweld (vlak bij deze plaats zijn in de laatste wereldoorlog de beruchte Duitse V 1- en V 2 raketten afgevuurd) geen sprake was.

De wens om tot een onderzoek te komen bestond al lang, maar de zware bosbegroeiing bemoeilijkte een juiste plaatsbepaling; de toevalsvonds vergemakkelijkte die nu aanzienlijk. Door het Bestuur werd het Biologisch-Archeologisch Instituut der R.U. te Groningen ingeschakeld, dat thans een succesvol onderzoek heeft verricht, waaraan de provinciale archeoloog, de Heer G. Elzinga, mede aan het Fries Museum verbonden, de leiding had. Deze kreeg hierbij de welkome hulp van de Archéologyske Wurkgroep van de Fryske Akademy en het Fries Museum waardoor het onderzoek met zo weinig mogelijk kosten kon geschieden. Gedurende de gehele vorige week heeft deze groep, die dagelijks uit circa 8 vrijwilligers bestond, in het Rijsterbos gewerkt en daarbij het genoegen gesmaakt het middeleeuwse grafveld met zekerheid vast te stellen.

Uitgaande van de vindplaats van de schedel is een circa 25 meter lange en 2.5 meter brede sleuf gegraven en loodrecht daarop nog een sleuf van 4.5 x 2.5 m. Tijdens dit graafwerk werden reeds verschillende losse schedels en beenderen verspreid in de tot bijna 1 meter diepte losgespitte bosgrond aangetroffen, waaruit bleek, dat tijdens de bosaanleg vele graven verstoord moesten zijn. Na het weggraven van de losse bosgrond, kwamen echter de onderste nog niet verstoorde graven te voorschijn. In een aantal daarvan was aan donkere strepen nog te zien dat de overledenen in houten kisten waren begraven, terwijl zich ook nog een aantal skeletresten aftekende, hoewel deze, voorzover aanwezig zeer bros en sterk verteerd waren, ten gevolge van het feit dat zij in een zandbodem waren begraven. Verder werd geconstateerd dat de graven oost-west waren georiënteerd, hetgeen op een christelijke begraafwijze duidde. Grafgiften werden dan ook niet aangetroffen, maar wel werden in de grafkuilvullingen enige scherven van Friese kogelpotten en Duits-Rijnlands aardewerk uit de 14de eeuw gevonden, die er op wijzen dat de doden in die tijd moeten zijn bijgezet.

Ook wer geconsteerd dat diverse grafkuilen over elkaar heen waren gegraven en tot verschillende diepten reikten, waaruit valt af te leiden dat het kerkhof zeker enigtientallen jaren achtereen moet zijn gebruikt. Voor het aanleggen van de graven hebben de toenmalige grafdelvers een ruim 10 cm. dikke zeer harde oerijzerlaag moeten doorbreken. Brokken van deze laag werden ter plaatse in de kuilen teruggevonden. De oerlaag bevond zich in het ter plaatse aanwezige dekzand, dat op zijn beurt weer over een zware keileemlaag was afgezet. Deze keileemlaag was echter niet doorgraven; in enkele gevallen werd geconstateerd dat de grafkuilen tot aan de bovengrens daarvan reikten.

Voor het vaststellen van het juiste geslacht en de juiste ouderdom van de begravenen zijn, voorzover althans nog mogelijk, de schedels opgenomen. Het resultaat van dit onderzoek moet worden afgewacht om te kunnen nagaan of de begrafplaats inderdaad bij een uithof van St. Odulphus-klooster te Staveren behoorde, zoals de volksmond wil, of is aangelegd voor een direct in de omgeving aanwezige plaatselijke bevolking. Ook kon nog niet worden vastgesteld of bij dit christelijke kerkhof een kapel of kleine kerk behoorde. Als die inderdaad aanwezig is geweest liggen de sporen daarvan nog onder de zware bossen verborgen, hoewel de diepe grondbewerking die voor de bosaanleg heeft plaatsgehad, deze sporen gemakkelijk heeft kunnen doen verdwijnen. De ervaring heeft n.l. geleerd dat op zandgrond de funderingen voor een vaak minder diep reikten dan menselijke grafkuilen en daarvan waren thans al vaak niet meer dan 10 à 20 cm. overgebleven.

Niettemin is het met zekerheid vaststellen van een middeleeuws kerkhof in het Rijsterbos een interessante toevoeging aan de geschiedenis van Rj^s en dit gedeelte van het Gaasterland waarvan niet alleen het in 1849 helaas vernielde hunebed nog steeds tot de verbeelding spreekt, maar ook de Karolingische muntschat uit de 9de eeuw, die daar in 1840 is gevonden en in het Fries Munt- en Penningkabinet van het Fries Museum behoedzaam wordt bewaard.

(overgenomen uit de Leeuwarder Courant
d.d. 25 oktober 1977)

G. Elzinga.

(Van uw correspondent in
Friesland Gertjan de Roller
lid van de Archiologyske Wurkgroep

van de Fryske Akademy en het
Frys Museum.)

ARCHOEOLOGISCHE MONUMENTEN

De ontwerplijst van archeologische monumenten is aangevuld met een aantal terreinen. In Gorssel betreft het twee terreinen van een grafheuvel uit het neolithicum en de brons-tijd. Omvangrijk noemt de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek het aantal berichten uit de vorige en het begin van deze eeuw, voornamelijk betrekking hebbend op grafheuvels en urnenvondsten uit de streek rond Gorssel. De grafheuvels zijn thans of verdwanen of niet meer te lokaliseren. De nu beschermde grafheuvels zijn nog de enige zichtbare monumenten.

In wierden werden zes terreinen op de lijst geplaatst met twaalf grafheuvels uit dezelfde tijd als die uit Gorssel. Van jongere datering zijn de beschermde archeologische monumenten in IJsselmuiden. Hier kwamen twee laat middeleeuwse huisterpen op de lijst en een terrein waarin de overblijfselen van de oude havezathe Buckhorst.

In Kapelle (Zld,) zijn twee terreinen in bescherming genomen met een middeleeuwse datering. In het ene terrein bevinden zich resten van het slot Maelsteden in het andere terrein de overblijfselen van het Jonkvrouwenklooster Jeruzalem. Kapelle behoort met een aantal andere dorpen tot de oudste kern van Zuid-Beveland. Dat Kapelle in de geschiedenis een belangrijke rol heeft gespeeld blijkt wel uit het grote aantal adellijke huizen, kloosters, vluchtbergen e.d., die er oudtijds aanwezig waren. Helaas is er van dit historische bezit weinig overgebleven, afgezien van de fraai gerestaureerde kerk van Kapelle aldus de ROB.

Overgenomen uit de Staatscourant
d.d. 26 augustus 1977.

VERSLAG VAN DE LEZING VAN DE HEER FLONK, VERBONDEN AAN HET ROB TE AMERSFOORT D.D. 22 NOVEMBER 1977 IN DE KELDER VAN HET GEMEENTEHUIS.

Om even over achten, ten overstaan van vele leden van de ARWE ook het bestuur van de Historische Kring was voltallig aanwezig- begon de Heer Flonk zijn lezing over restauratie en reconstructie van bodenvondsten en wel speciaal aardewerk.

Aan de hand van dia's kregen wij een overzicht van de handelingen die verrichte moeten worden om uit vele scherven een pot te maken. Scherven worden per concentratie genummerd en opgeborgen, aangezien de kan zeer groot is, dat deze ook bij elkaar horen. Eerst worden de scherven schoongemaakt. De scherfranden worden goed afgeborsteld, waarna de scherven in de drooÿsloof worden gedroogd.

Vervolgens worden de scherven aan elkaar gepast, waarna de scherfranden met lijm bestreken worden. Als lijm werd gebruikt harde velpon, maar aangezien deze lijm niet meer wordt geproduceerd gebruikt men nu UHU hart.

Hierna plakt men tape met linnen rug (gemakkelijk te verwijderen) erover heen ter versteviging. Men zorgt ervoor, eerst grote stukken te verkrijgen, waarna de grote stukken aaneengezet worden. Na deze lijmprocedure worden de ontbrekende stukken opgevuld met gips.

De diameter wordt bepaald op de draaischijf, het profiel wordt overgenomen op de profielmal.

Vervolgens wordt de pot opgevuld met nat zand. De profielmal zorgt ervoor, dat het stuk zand dezelfde vorm krijgt als het stuk pot, waarna de zandvorm met gips wordt overgoten.

Het gips wordt op kleur gebracht d.m.v. kleurpoeders.

De restauratie moet altijd enigzins zichtbaar zijn, het gips is dan ook lichter van kleur dan het aardewerk.

Men kan het ontbrekende deel ook d.m.v. plasticine vorm geven en hierover gips uitgieten.

Nadat het gips gedroogd is wordt het bijgekleurd met zelfgemaakte verf, glazuur kan nagebootst worden door middel van blanke lak.

Op de breukranden wordt lijm geplakt; vervolgens wordt er zand over gegoten. Dit zand wordt flink op de lijm uitgewreven, zodat men de breuklijnen bijna niet meer ziet.

Voorwerpen, eenmaal gerestaureerd, gaan altijd terug naar de plaats waar ze gevonden zijn. Is het voorwerp heel groot belang voor de geschiedenis, dan wordt het bewaard en/of tentoongesteld in het Oudheidkundig Museum te Leiden.

Aangezien het ROB vol ligt met scherven en er een enorme achterstand is met de restauratie, die men wel nooit zal kunnen wegwerken, kan het vele jaren duren voor men een voorwerp terugkrijgt.

Van alle voorwerpen worden overigens tekeningen en foto's gemaakt.

Niet alleen potten worden gerestaureerd, ook aan de restauratie van tegels en borden e.d. besteedt men veel tijd en aandacht.

Noortje Bijvanck.

WIE WEET WAAR?

Wie van u weet waar in Baarn een villa heeft gestaan of mogelijk nog aanwezig is, die ooit "PHILINE" heeft geheten?

Eén van onze leden heeft een dochter met de originele naam Philine. N. a.v. de geboorte-advertentie werd daarop destijds gereageerd door een dame, die eveneens Philine genaamd werd en nog niet eerder (zij was in 1912 geboren!) naamgenoten had ontdekt. Haar ouders hadden haar genoemd naar een villa van die naam in Baarn.

In oude adresboekjes van Nel-Kuyt-Smit van 1902 en 1907 hebben we geen villa "Philine" kunnen ontdekken, doch niet alle villa's werden bij name genoemd. Bovendien weten we niet precies om welke jaren (namen van villa's veranderden wel bij verhuizing van de bewoners) het hier gaat, uiteraard wel van vóór 1912!

Wanneer u ons iets wijzer denkt te kunnen maken, graag een telefoontje naar:

Mevrouw Nel Kuyt-Smit tel. 18065

of

Mevrouw Bep Grootendorst-Doornekamp tel. 13133.

Woensdag 30 november 1977 werd in Flehite door Prof. Dr. N.A. Beek de tentoonstelling Bijbelse bodemvondsten geopend.

De tentoonstelling die tot stand kwam in samenwerking met Israël Galerie Linka te Amsterdam heeft naast archeologische keramische en glazen voorwerpen ook oude en moderne sieraden en calligrafisch werk van de kunstenares Malla.

Veel van de voorwerpen zijn te koop.

De tentoonstelling blijft geopend tot en met 8 januari 1978.

Het museum is geopend van 10.00 uur - 17.00 uur.

Zondags van 14.00 uur - 17.00 uur. Maandags gesloten.

OPGERICHT ANNO 1881.

K. KUIJKEN & ZOON - Laanstraat, BAARN.

TELEFOON No. 41.

**Kruideniers- en Grutterswaren.
Koffie, Thee, Commestibles, etc.**

Depôt van Wijnen

der Firma FERWERDA & TIEMAN, Amsterdam.

H. VAN HERWAARDEN

BLOEMISTERIJ: SPOORSTRAAT.

BLOEMENWINKEL: LAANSTRAAT.

KWEEKERIJ: SCHOOLSTRAAT.

Moderne Bloemwerken en Versieringen.

Aanleg en onderhoud van Tuinen.

== TELEPHOON INTERC. 18. ==

L. VINK - Laanstraat 50 - BAARN.

**Magazijn van Manufacturen :: Gemaakte
:: Ondergoederen, Garen, Band enz. ::**

Blouses - Costuumrokken - Katoen - Linnen
en Damast Tafelgoed - Handdoeken - Thee-
:: doeken - Badhanddoeken - Badlakens ::

DEKENS - KARPETTEN - VITRAGES.

DEGELIJKE GOEDEREN.

LAAGSTE PRIJZEN.

Een dag in het schoone Baarn.

Ongeveer f4.- per persoon. Vraag prospectus.

Hotel „DE PAUW”

EEMNESSERWEG 154 BAARN.

TEL. INTERC. 66.

Aanbevelend, N. VERBEEK.

OVERGENOMEN UIT :

"BAARN ALS TUINSTAD"

(door T. Pluim)

BAARN ALS TUINSTAD (I)

In het vorige nummer van "Baerne" stonden oude advertenties afgedrukt. O.a. van de inmiddels al weer enige jaren verdwenen winkel Benning en van de stalhouderij aan de Amalia-laan. Deze advertenties zijn overgenomen uit het boekje "Baarn als Tuinstad" samengesteld door T. Pluim.

De redactie heeft het boekje in bruikleen gekregen van Mevrouw Kuyt-Smit en is van plan regelmatig advertenties in "Baerne" op te nemen.

Behalve advertenties van voor het grootste deel al lang niet meer bestaande zaken staat in "Baarn als Tuinstad" tussem enige tientallen foto's van fraaie plekjes in ons dorp van weleer, een beschrijving van datgene wat Baarn had te bieden in de jaren 1920 - 1930.

Pluim beschrijft de schoonheid van Baarn op geestdriftige manier, maar geeft daarnaast nuttige informatie over onder meer de communicatie-middelen, over kerken en over scholen in Baarn.

Communicatie-middelen:

Een van die communicatiemiddelen was de Paardetram van Baarn naar Soest (die verscheidene van onze leden zich nog kunnen herinneren); "deze" aldus Pluim "biedt een groot gemak voor wandelaars of voor hen die een mooi en goedkoop ritje door de bosschen van Soestdijk willen maken. Per rit 10 cent".

"Zelfs rijdt er 's-morgens en 's-namiddags in 40 minuten een speciale trein naar en van de hoofdstad ten behoeve van de zogenaamde forenzen."

Belastingen:

Dat het aantrekkelijk was in Baarn te wonen blijkt bijvoorbeeld uit de belasting die de inwoners van Baarn aan de Gemeente waren verschuldigd.

Pluim vermeldt hierover:

"de plaatselijke belasting (een inkomstenbelasting) is bijzonder laag te noemen; zij bedraagt slechts 8/10 percent van het belastbaar inkomen d.w.z. het zuivere inkomen met f. 500 verminderd. Wie bijvoorbeeld een inkomen heeft van f. 5.000 betaalt daarvoor in Baarn aan de gemeente f. 36 is hij daarbij in de Rijks personele belasting voor een hoofdsom van 80 gld. aangeslagen dan betaalt hij in Baarn aan alle opcenten voor Rijk, Provincie en Gemeente, benevens de geheele plaatselijke belasting slechts f. 66.49, daarentegen te Hilversum f. 130 te Bussum f. 110 en te Amsterdam f. 360!"

Kerken:

Onder hoofdstuk 5 van "Baarn als Tuinstad" staat een overzicht van de "verschillende godsdienstige gezindten" en hun "Kerkgebouwen". Onder meer de:

"Roomsche Katholieke Kerk" in de Kerkstraat. Nadat de Roomsche Katholieken hun kerkgebouw aan de Hervormden hadden afgestaan (dat gebuerde in 1580) verkregen zij vergunning in het gehuchtje Zandvoort, omstreeks een kwartier buiten het dorp gelegen, een kapel te bouwen.

Eeuwenlang heeft dit kerkje (nl. aan de Zandvoortweg) dienst edaan en nog altijd wijst een houten kruis het voormalige kerkhof aan. Eerst in 1862 verkregen de Rooms-Katholieken een nieuw gebouw, nl. in de Kerkstraat.

Doch door de snelle uitbreiding van Baarn werd dit gebouw te klein en in 1905 werd de nieuwe Kerk ingewijd, op dezelfde plaats van de vorige.

Het gebouw bevat o.a. een zeer fraai geschilderden kruisweg, het meesterwerk van den bekenden kuntsschilder A. Brouwer, den schepper van 't Panorama Jeruzalem".

En:

"Christelijke Gereformeerde kerk; een eenvoudig, doch net gebouw, staande aan de Nassaulaan. De dienst wordt gehouden elken Zondag te 10.00 uur en te 6.00 uu:."

Scholen:

Meester Plum laat vervolgens de verschillende scholen die Baarn bezit de revue passeren; hij schrijft:

"Voor ouders van schoolgaande kindern is goed onderwijs min of meer de voornaamste eisch, die zij bij de estiging in een nieuwe woonplaats zich moeten stellen.

Baarn heeft dan ook alle krachten ingespannen om aan dien eisch in alle opzichten te kunnen beantwoorden; het bezit een groot aantal scholen, zoowel openbare als bijzondere, die met de beste des lands kunnen wedijveren".

Ook het schoolgeld komt aan de orde; als volgt:

"Voor een inkomen van f. 401 tot f. 800 bedraagt het schoolgeld voor een kind f. 1.50 per kwartaal, voor 2 kinderen f. 2.-- voor 3 kinderen f. 2.50 voor 4 kinderen f. 3. enz."

De schrijver besluit zijn verhaal met "nog eenige opgaven, die wellicht nog van belang kunnen zijn."

"Kegelhaan. Aan de Heerensociëteit op het stationspel in bevindt zich een uitstekende kegelbaan met electriche verlichting. Deze baan kan men huren voor f. 6.-- per avond (met kegeljongen) Per 3 maanden vast; voor éénmaal per week f. 4.7-per avond.

Nog steeds van toepassing is de in dit boekje, op blz. 45 vetgedrukte zin:

"Fabrieken. Met uitzondering van de lichtfabrieken voor gas- en electriche licht, bezit Baarn geen enkele fabriek. De lucht wordt du niet verontreinigd, evenmin als het water! Er is geen gebons of geklop van stoommachines, geen geratel van wagens van en naar fabrieken, zoals elders."

"Ja, de "lusthof van Eemland" mag Baarn terecht heeten: waar gij ook uw schreden richt, overal heeft het echte natuurschoon zijn vollen hoorn des overvloeds op dit plekje uitgetort."

(Baarn als Tuinstad, een uitgave van den Boek en kunsthandel H.J. den Boer. Samengesteld door T. Pluim)

G.B.

ACTIVITEITEN VAN ANDERE VERENIGINGEN

Januari 1978

Causerie over de wijk Woerden-Oost "Het staatsliedenkwartier" lezing door de Heer N. Plompm voor Stichts-Hollandse Hist. Vereniging. De datum van deze lezing is nog niet bekend.

Februari 1978

3 Lezing over de eierhandel door Mevrouw A. Vermeulen-Esser voor de Hist. Ver. Oud-Renswoude in het zaaltje achter de Geref. Kerk, Dorpsstraat 88, Renswoude. Tijd: 20.00 uur.

April 1978

Excursie naar het Rijksmuseum Het Openluchtmuseum te Arnhem georganiseerd door Hist. Ver. Oud-Renswoude.

PROGRAMMA 1978 "HISTORISCHE KRING BAERNE"

(not ert u de data vast even?)

- Januari Woensdag 18 januari a.s.
De Heer Mr. C.C.M. Collard vertelt over de
geschiedenis van Rome.
Plaats: De Deel van Café Berestein, in ng
Goeman Borgesiuslaan, tijd: 20.00 uur.
- Februari Lezing over F's'sche Anth'pologie door Mevrouw
A. Klip.
Plaats en tijd, evenals de datum, bij het ter
perse gaan van dit blad nog niet bekend.
- Maart woensdag 18 maart Algemene Ledenvergadering
Plaats: de grote zaal van gebouw "Brandpunt"
aan de Oude Utrechtseweg. de vergadering begint
om 20.00 uur.
- zaterdag 18 maart reis naa en Wandeling door Gouda
bekijken van Stadhuis Kerk en Waaggebouw.
Mocht er nog tijd overblijven dan kan het gezelschap
het Museum bekijken.
Mededelingen als moment van vertrek- vervoermiddel
plaats van verzamelen en de aan deze dag verbonden
kosten worden tijdig gedaan in dit blad.
Deze excursie staat o.l.v. De Heer K. Brouwer.
- April Woensdag 12 april lezing door de Heer
Mr. C.C.M. Collard .
onderwerp: Belle van Zuylen.
- Zaterdag 15 april bezichtigen van het Kasteel
Zuylen. o.l.v. Mevrouw Astro en de Heer Collard.
- Mei zaterdag 20 mei bezoek aan het Nederlandsch
Openluchtmuseum te Arnhem.

Het programma voor juni en september tot en met december 1978
is in voorbereiding. De beide zomermaanden juli en augustus
kennen geen "Historische" activiteiten.
Het bestuur hoopt u zeer binnenkort dit programma te kunnen
presenteren.

-25-

INHOUDSOPGAVE

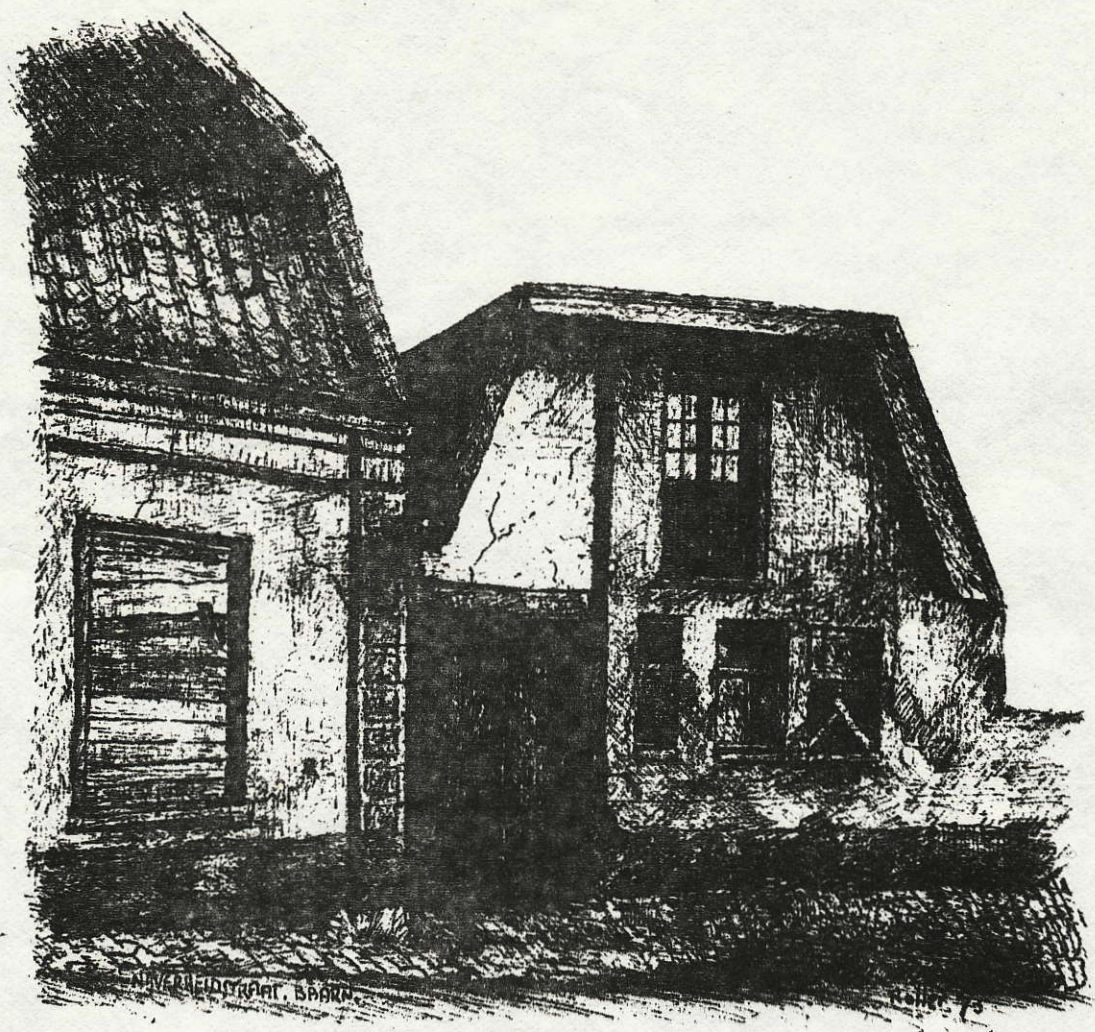
- Blz. 1 Namen en adressen van de Historische Kring "Baerne"
- Blz. 2 Van de Redactie
 Betalen Contributie 1977
- Blz. 3/4/5 Uit: Couranten en Pamfletten 700 jaar nieuws
 in Amsterdam (deel 3, slot)
- Blz. 6 Nieuws uit de Oudheidkamer
- Blz. 7/8/
 9/10 Kleingoed uit Baarns Geschiedenis
- Blz. 10/11 Wat gelijk bleef.
- Blz. 11 Boekbespreking
- Blz. 12/13 Waar stond de "Vuursche Molen"?
- Blz. 13 Ledenlijst
- Blz. 14/15 De Vuursteenkoerier
- Blz. 16 ARCHEOLOGISCHE MONUMENTEN
- Blz. 16/17 Verslag van de Lezing van de Heer Flonk
- Blz. 18 Wie weet waar?
- Blz. 19/20/ Baarn als Tuinstad
 21
- blz. 21 Activiteiten van andere verenigingen
- Blz. 22 Programma 1978 "Historische Kring Baerne"
- Blz, 23 Inhoudsopgave

Aan dit nummer van "Baerne"
werkten mee:

Mevrouw Grootendorst, de
heren Kwak, de Roller, de
Ruig en v.d. Zee.

De tekst werd getypt door
Loes van den Brink

Voor het vermeggigvuldigen en
verspreiden zorgden de heer
en Mevrouw Kuyt. Smit.

Rien de Roller voor uniek pentekenwerk

Rien de Roller hèt adres voor tekenles

★ Privé- en clubles ★

Inlichtingen: atelier, Bosstraat 4
of
Irisstraat 40
(tel. - binnenkort - 15983)